

АГРОПРОМИСЛОВЕ ВИРОБНИЦТВО ЧЕРНІГІВЩИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

*Г.В. Собкова, факультет економіки та менеджменту,
спеціальність облік і аудит, 4 курс*

*Науковий керівник – І.В. Дворник, асистент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту ВП Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут»*

Анотація: здійснено аналіз стану агропромислового виробництва Чернігівщини на сучасному етапі розвитку і запропоновано організаційно-економічні заходи щодо підвищення його ефективності

Ключові слова: сільське господарство, врожайність, інноваційно-технологічні рішення управління

Сільське господарство України є стратегічною і найбільш ефективною галуззю народного господарства. Його продукти - завжди ліквідний товар, оскільки складають основу продовольчої безпеки держави.

Мета дослідження: здійснити аналіз стану агропромислового виробництва Чернігівщини на сучасному етапі розвитку і запропонувати організаційно-економічні заходи щодо підвищення його ефективності.

Валове виробництво сільськогосподарської продукції на Чернігівщині по всіх категоріях господарств за підсумками останніх даних склало 115,5% у порівнянні з таким же періодом 2010 року. З цим результатом область посідає 14 місце серед інших регіонів України.

У Чернігівській області виробництво сільськогосподарської продукції забезпечується 1092 аграрними підприємства. (Табл. 1)

Таблиця 1.

Статистика підприємств по районах Чернігівської області

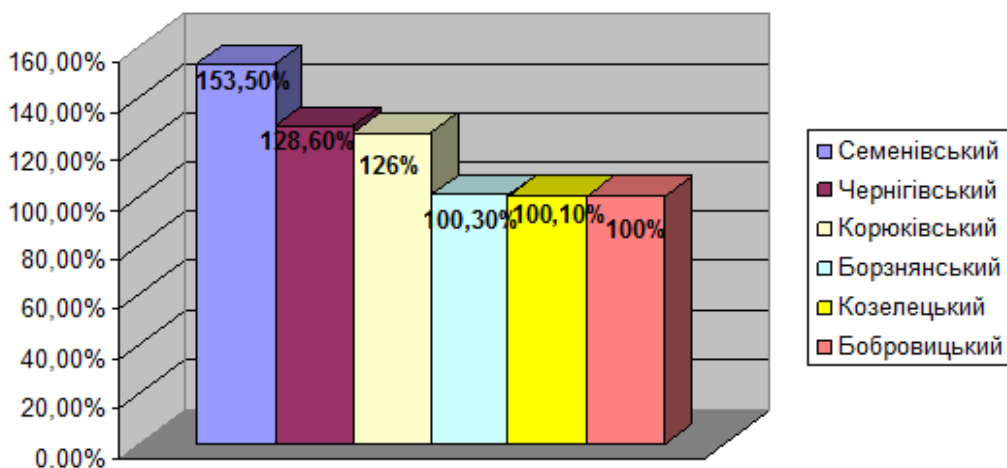
Назва району	Кількість підприємств	Назва району	Кількість підприємств
Чернігівський	76	Щорський	36
Ічнянський	64	Ріпкинський	36
Борзнянський	62	Бобровицький	35
Бахмацький	56	Корюківський	34
Ніжинський	56	Куликівський	31
Козелецький	55	Сосницький	30
Менський	52	Варвинський	30
Новгород-Сіверський	47	м. Чернігів	26
Городнянський	46	м. Ніжин	20
Прилуцький	40	Срібнянський	19
Семенівський	39	Талалаївський	17
Носівський	39	м. Прилуки	9
Коропський	37		

Отже, з таблиці 1 видно, що найбільшу частку сільськогосподарських підприємств області складають Чернігівський, Ічнянський, Борзнянський, Бахмацький та Ніжинський райони.

СЕКЦІЯ 2 «Новітні технології як складові економіки і суспільства»

По Чернігівській області найвищі темпи валового виробництва по сільськогосподарських підприємствах у аграріїв Семенівського (153,5%), Чернігівського (128,6%) та Корюківського (126%) районів, а найнижчі – у сільгоспвиробників Борзнянського (100,3%), Козелецького (100,1%) та Бобровицького (100%).

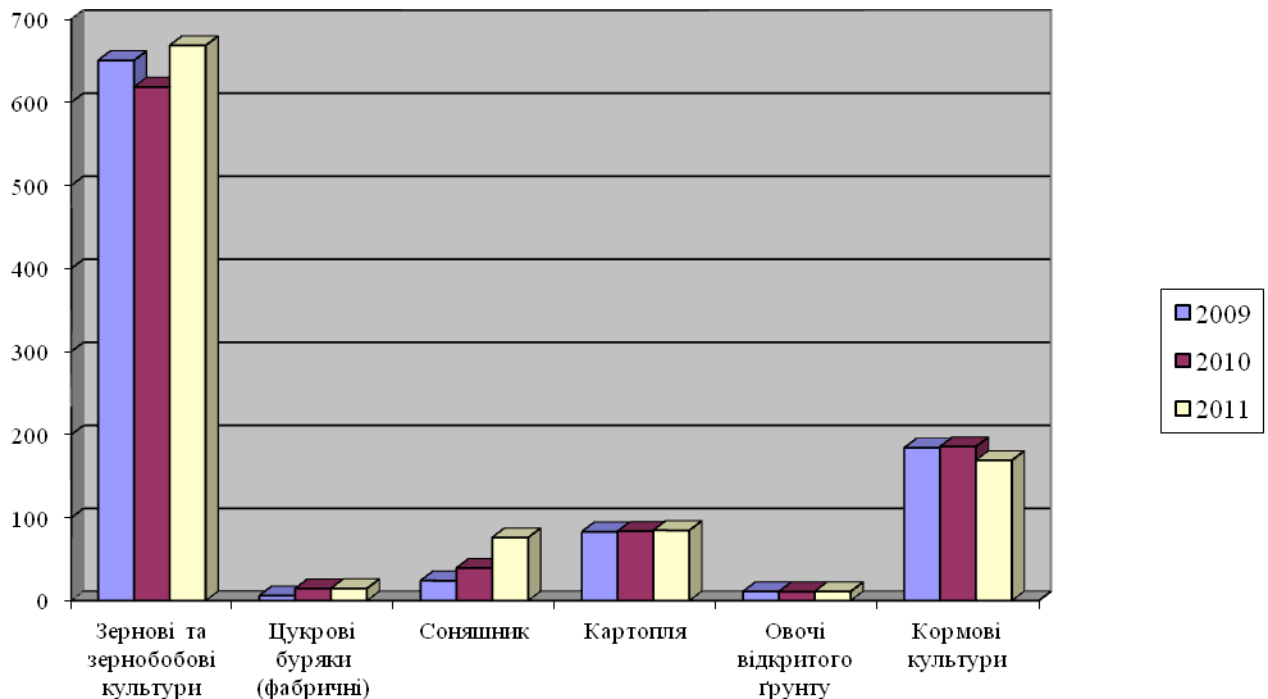

Рис. 1. Динаміка розвитку сільськогосподарського виробництва по районах Чернігівської області

Позитивні результати роботи аграрного сектору економіки області у першу чергу стали можливими за рахунок зростання продукції рослинницької галузі – нинішній врожай по більшості культур значно вищий, ніж торішній. Кліматичні умови забезпечують вирощування переважної більшості сільськогосподарських культур, зокрема зернових (пшениця, ячмінь, кукурудза), цукрових буряків, картоплі, соняшнику, овочів, кормових культур, утримання великої рогатої худоби молочного і м'ясного напрямків, свиней, птиці, розвиток вівчарства.

Крім того, за останній період агропромислове виробництво Чернігівщини зменшило виробництво м'яса усіх видів, порівняно з попередніми. Це пов'язано з тим, що інвесторів більше приваблює галузь рослинництва, яка є більш прибутковою.

Як результат, з року в рік все більше площ сільськогосподарських угідь засівають із використанням найсучасніших енергозберігаючих технологій. Із рис. 2 видно, що більше земель відводиться під зернові і зернобобові культури, цукрові буряки, соняшник і картоплю; для овочів відкритого ґрунту посівні площі не збільшуються; а для кормових культур вони зменшуються.

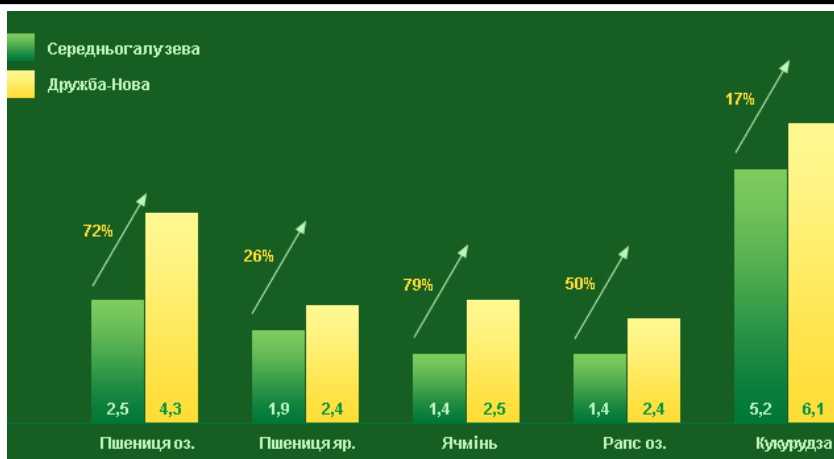

Рис. 2. Посівні площі основних сільськогосподарських культур по роках, тис. га

Про стабільне зростання галузі рослинництва свідчать показники врожайності сільськогосподарських культур. У 1995 р. по зернових і зернобобових культурах вона становила 18,4 ц/га, в 2001р.—19,1ц/га, в 2005р.—25,8 ц/га, то в 2011р.—38,4 ц/га. Приблизно з такими темпами розвиваються й інші культури. Це досягається завдяки тому, що в господарствах активно впроваджувалися інтенсивні технології вирощування культур, передові, на рівні світових стандартів. Досягнута позитивна динаміка нарощування обсягів сільськогосподарського виробництва. Як результат, у цьому році досягнуто рекордного урожаю за всю історію Чернігівської області, який становить майже 2,5 мільйонів тонн зерна.

Одним із лідерів серед сільськогосподарських підприємств є СТОВ «Дружба Нова», що знаходиться у Варвинському районі. Генеральний директор товариства Сергій Гайдай. Підприємство має високі досягнення в галузі рослинництва: ведення високоефективного і безпечного агровиробництва шляхом диференційованого внесення добрив на поля в залежності від потреби тієї чи іншої ділянки.

Відбір проб ґрунту на ланах здійснює спеціально оснащений автомобіль. Агрегат вимірює електропровідність ґрунтів. Вся отримана інформація обробляється і аналізується у відділі науки, який потім надає рекомендації щодо підживлення та доцільності посіву культур. Ефект від ведення точного землеробства подвійний. По-перше, економиться 30-40% добрив (а отже, коштів), а по-друге - ґрунти не перенасичуються хімічними елементами. Отримані показники врожайності культур по підприємству у порівнянні з середньогалузевими подано на рис. 3.

Рис. 3. Результати врожайності сільськогосподарських культур

Отже, СТОВ "Дружба-Нова" - одне з найпотужніших та інвестиційно привабливих підприємств України, що об'єднує 16 господарств Чернігівщини, які обробляють близько 50 тис. га землі в семи районах області. Загальна чисельність працюючих - близько півтори тисячі. Торік валове виробництво продукції по групі компаній СТОВ "Дружба-Нова" перевищило 260 млн. грн. У товаристві впроваджуються енергозберігаючі та інноваційно-технологічні рішення управління агровиробництвом; розширюються зв'язки з науковцями та партнерами із США, Канади, Німеччини, інших країн.

У галузі тваринництва в Чернігівській області все ще залишається багато проблемних питань. (Табл. 2)

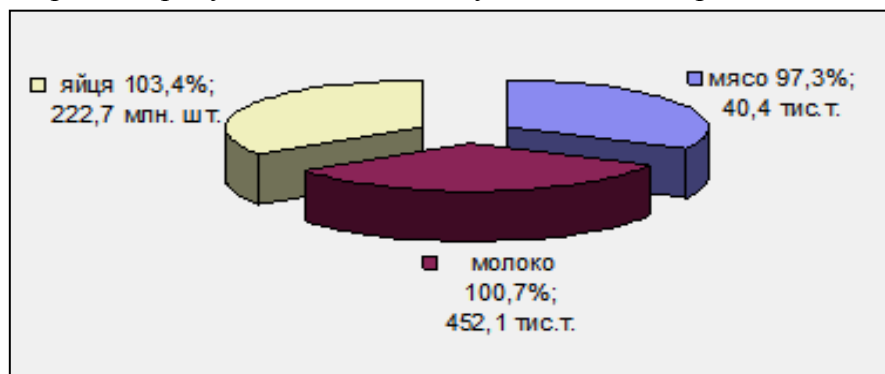
Таблиця 2

Поголів'я худоби та птиці на 1 січня, тис. голів

Роки	Велика рогата худоба		Свині	Вівці та кози	Птиця
	усього	у т. ч. корови			
1995	1130	412,1	543,1	114,3	6110,6
2000	584	285,6	358,8	50,1	5883,7
2005	356,2	206,9	224,5	47,4	5808,9
2011	242,8	140,6	244,6	32,5	3561,9
2012	238,8	136	206,6	34,8	3691,3

Із таблиці видно, що поголів'я тварин, а особливо ВРХ катастрофічно зменшується.

Такі результати відповідно відображуються і на виробництві основних видів сільськогосподарської продукції. Складена ситуація подана на рис. 4.

Рис. 4. Виробництво основних видів продукції тваринництва на вересень 2012 р. відносно до попереднього періоду

Із поданих даних видно, що регіон у тому ж обсязі, порівняно з минулорічним, забезпечує населення яйцями та молоком, зменшився лише рівень виробництва м'яса.

У структурі реалізації сільськогосподарськими підприємствами худоби та птиці на забій 54,0% належить ВРХ, 38,1% – свиням, 7,8% – птиці.

Отже, стабілізація існуючого рівня виробництва – основне завдання області. На сьогодні є всі можливості виконати його до кінця року: максимально використати закладений в області потенціал та резерви розвитку тваринництва, дати поштовх до збереження та нарощування поголів'я худоби у всіх категоріях господарств. У свою чергу це забезпечить створення додаткових робочих місць на селі, збільшення заробітної плати, відрахувань до бюджету тощо.

На Чернігівщині вже працюють 30 сучасних доїльних залів. Наразі здійснюється реалізація понад 20-ти інвестиційних проектів у молочному скотарстві. Всього у найближчі чотири роки в області має запрацювати ще понад 60 сучасних молочних комплексів, які на сьогодні знаходяться на різних стадіях будівництва.

У Прилуцькому районі відбулося відкриття ТОВ «Прилуцьке племпідприємство», відновлення якого розпочалося з 2009 року товариством «Агрікор Холдинг». На даний час воно обслуговує ряд районів: Прилуцький, Варвинський, Срібнянський, Талалаївський, Ніжинський, Носівський, Борзнянський та Коропський.

Основною виробничою діяльністю є ведення селекційно-плеїнної роботи, організація штучного осіменіння з використанням кращих плеїнних якостей сільськогосподарських тварин. Збудовано приміщення по утриманню биків-плідників та хряків-плідників, демонстраційна площадка для огляду плідників, приміщення для лабораторії.

Отже, ТОВ «Прилуцьке племпідприємство» під керівництвом Сергія Петренка є функціональним ланцюгом у технології й бізнесі молочного та м'ясного скотарства з перспективою виходу на ринок області, а також за її межі. Відкриття цього товариства саме в нашій області показує, що ми в змозі об'єднати зусилля і крупнотоварного виробництва, і індивідуального сільського подвір'я для того, щоб село жило краще. Потрібно, щоб у вирішенні цього питання позиція сільських голів як лідерів сільських громад була активною для того, щоб люди знали: їх робота по вирощуванню та догляду за худобою буде мати конкретний фінансовий результат.

Таким чином, перед областю стоїть стратегічне завдання: підняти на вищий рівень розвиток тваринництва й рослинництва, використовуючи існуючий досвід передових господарств у поєднанні з сучасними технологіями.

Потрібно створити всі умови для здорової конкуренції між господарствами районів у напрямках наукових розробок, надання консультацій, якості послуг для ефективної фінансової діяльності та отримання доброякісної продукції.

Список літератури

1. Вермель Д. М. /Типизация сільськогосподарських підприємств/ Економіка, управління: журнал. 2005 №12.
2. Кулов А. Р. / Державне регулювання інвестиційного розвитку сільського господарства / Досягнення науки й техніки АПК: журнал. 2006 №2.
3. <http://cg.gov.ua>
4. <http://www.ck.ukrstat.gov.ua>
5. <http://www.druzhba-nova.com>

***Анотація:** осуществлен анализ состояния агропромышленного производства черниговщины на современном этапе развития и предложено организационно экономические мероприятия по повышению его эффективности*

СЕКЦІЯ 2
«Новітні технології як складові економіки і суспільства»

Ключевые слова: сельское хозяйство, урожайность, инновационно технологические решение управления

Annotation: the analysis of the state of agroindustrial production of Chernigov region is carried out on the modern stage of development and it is offered organizationally economic measures on the increase of his efficiency.

Key words: agriculture, productivity, innovative technological decision of management